

TER BESLISSING

Onze referentie
IENW/BSK-2024/224570

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn
13-09-2024

Bijlage(n)
4

Aan De minister van Infrastructuur en Waterstaat

nota

Beslisnota verzenden brief aan de Kamer over
gedoogconstructie Digitaal Aanvragen Rijbewijzen (DAR),
opdrachtbrief aan de RDW en start internetconsultatie

Aanleiding

In de Wegenverkeerswet 1994 is geregeld dat een aanvraag voor de verlenging of vervanging van het rijbewijs in persoon moet worden gedaan met identificatie aan het loket van de gemeentebalie. Vanaf 1 oktober 2018 is er geëxperimenteerd met een mogelijkheid om in plaats daarvan een elektronische aanvraag te doen voor het verlengen, vervangen of toevoegen van categorieën van het rijbewijs. Dit is geregeld via een experimenteer-AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur), die op 28 september 2024 afloopt.

Gelet op het succes van het experiment, wordt er gewerkt aan het implementeren van de elektronische aanvraag in de Wegenverkeerswet 1994. Deze wetwijziging kost echter meer tijd dan verwacht en daarom is er een oplossing nodig voor de tussenliggende periode. Per beslisnota van 23 juli jl. heeft u ingestemd met het gedogen dat het elektronisch aanvragen kan plaatsvinden via de dienst wegverkeer (RDW) bij de burgemeester, tot inwerkingtreding van de wijziging van de Wegenverkeerswet 1994.

Beide Kamers moeten geïnformeerd worden over uw beslissing om te gedogen.

Een van de verplichte stappen in het wetgevingstraject is internetconsultatie van het concept wetsvoorstel. Deze stap wordt nu voorbereid. U wordt hierover apart geïnformeerd. Ook is er een waarde-onderzoek gedaan voor het bepalen van de kosten van het elektronisch aanvragen voor betrokken partijen, RDW en gemeenten. Ook dit onderzoek moet verzonden worden naar de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

- het verzenden van een brief aan de beide Kamers over uw besluit om het elektronisch aanvragen rijbewijzen te gedogen zolang de wetwijziging nog niet gereed is;
- het verzenden van het waarde-onderzoek DAR ten behoeve van de wetwijziging naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

Gedogen elektronisch aanvragen

- De RDW, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) zijn voorstanders van het voortzetten van het elektronisch aanvragen en hebben ingestemd met de gedoogconstructie.
- Het experiment dat in de afgelopen zes jaar is uitgevoerd, is succesvol geweest en zonder moeilijkheden verlopen.
- De RDW zal het elektronisch doen van de aanvraag tot verlenging of vervanging van het rijbewijs blijven faciliteren tijdens de periode van gedoog. Hiermee blijft de huidige werkwijze voor wat betreft elektronische aanvragen hetzelfde.
- Het elektronisch aanvragen van een rijbewijs onder de experimenteer-AMvB en tijdens de gedoogfase wijkt dus af van de huidige bepalingen in de Wegenverkeerswet 1994. Daar staat namelijk dat een rijbewijs moet worden aangevraagd bij de burgemeester van de woonplaats van de aanvrager *met identificatie aan het loket*. Mensen die een rijbewijs willen aanvragen worden door communicatiekanalen van de RDW en gemeenten erop gewezen dat het mogelijk is het rijbewijs elektronisch te verlengen of vervangen.
- Een reguliere aanvraag via het gemeenteloket blijft ook mogelijk.
- Voor een elektronische aanvraag is een pasfoto en een handtekening nodig. De RDW stelt lijsten op met RDW-fotografen zodat aanvragers weten waar ze de pasfoto en handtekening kunnen laten maken en registreren. De RDW maakt afspraken met fotografen om de gedoogperiode zo goed mogelijk in te richten. Omdat er nog geen wettelijke grondslag is voor de fotografen om deel te nemen aan het elektronisch aanvragen, maakt de RDW privaatrechtelijke afspraken.
- De RDW krijgt na het versturen van de Kamerbrief een brief met verzoek om het elektronisch aanvragen voort te zetten tot de definitieve wetgeving van kracht wordt. Deze brief treft u aan bij de bijlagen (bijlage 04).
- Tijdens de gedoogperiode kunnen de aanvragen tot verlenging of vervanging van het rijbewijs, in afwijking van de huidige wet, elektronisch worden gedaan. De VNG heeft begin september aangegeven te verkennen welk gemeentelijk juridisch instrumentarium passend is voor gemeenten, naast of aanvullend op het gedoogbesluit. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een modelmandateringsbesluit of beleidsregels, zodat gemeenten nog meer houvast hebben voor het uitvoeren van het elektronisch aanvragen tijdens de gedoogperiode.
- De documenten voor de internetconsultatie worden momenteel voorbereid, na uw akkoord kan de internetconsultatie van start gaan. De resultaten van de internetconsultatie worden vervolgens verwerkt in het wetsvoorstel.

Waardeonderzoek

- Omdat bij een elektronische rijbewijsaanvraag de RDW meer taken uitvoert ten opzichte van een gemeente is een nieuwe kostenverdeling tussen beide organisaties noodzakelijk. Dit waarde-onderzoek geeft aanbevelingen hoe dit het beste kan worden ingericht. Dit wordt in de definitieve situatie doorgevoerd als de wet af is en nog niet tijdens de gedoogperiode.
- Naar aanleiding van de conclusies van het rapport heeft overleg plaatsgevonden tussen de betrokken organisaties om in te stemmen met een voorlopige overheveling van 7 euro per digitale rijbewijsaanvraag van de gemeenten naar de RDW om zo de systemen bij de RDW te financieren.

Onze referentie

IENW/BSK-2024/224570

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

De Minister van Infrastructuur
en Waterstaat

Bijlage(n)

4

Afhankelijk van de uitkomsten van de uitvoeringstoets van de RDW kan er aanleiding zijn dit bedrag bij te stellen.

- Omdat met het elektronisch aanvragen de aanvrager maar één keer, namelijk bij het ophalen van het nieuwe rijbewijs, naar het loket van de gemeente hoeft, treedt er mogelijk een kostenbesparing op. Afgesproken is dat in overleg met gemeenten en de RDW de kosten van het rijbewijs worden verlaagd als meer bekend is tot welke kostenbesparingen deze innovatie in de keten leidt. Dit kan uiteindelijk leiden tot een kostenbesparing voor rijbewijsaanvragers.
- Het waarde-onderzoek moet na afronding met de Kamer worden gedeeld. Daar wordt hiermee aan voldaan.

Onze referentie

IENW/BSK-2024/224570

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

De Minister van Infrastructuur
en Waterstaat

Bijlage(n)

4

Krachtenveld

Zoals hierboven beschreven staan IenW, RDW, VNG en NVVB achter het gedogen van het elektronisch aanvragen en wordt tegemoetgekomen aan de wens van rijbewijshouders. Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) is beleidsmatig alleen verantwoordelijk voor het paspoort, ID-kaart en eID. BZK heeft aangegeven dat het niet nodig is mede-akkoord te geven bij de gedoogconstructie.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Gedoogconstructie Digitaal Aanvragen Rijbewijs (DAR) Tweede Kamer	Brief aan de Tweede kamer over het besluit om DAR te gedogen zolang de wetswijziging nog niet gereed is en bekendmaking van het waarde-onderzoek
03	Gedoogconstructie Digitaal Aanvragen Rijbewijs (DAR) Eerste Kamer	Brief aan de Eerste Kamer over het besluit om DAR te gedogen zolang de wetswijziging nog niet gereed is
04	Waarde-onderzoek	Het onderzoek ten behoeve van de wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 dat naar de Tweede Kamer dient te worden verzonden
05	Voortzetten digitaal aanvragen rijbewijs	Ter info – brief aan RDW mer verzoek het digitaal aanvragen van het rijbewijs voort te zetten

Aan Minister

nota

Voortzetting digitaal aanvragen rijbewijzen (DAR)

TER BESLISSING

Datum

23 juli 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/204221

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn

31-07-2024

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Momenteel loopt er een experiment waarbij het mogelijk is om digitaal het rijbewijs aan te vragen (Digitaal Aanvragen Rijbewijs, DAR). De minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft in 2021 na een succesvolle evaluatie aan de Kamer gemeld dit experiment graag wettelijk te verankeren.

De wetgeving om DAR definitief te regelen is echter nog niet gereed. Er is vertraging opgetreden als gevolg van de complexiteit van deze wetgevingsprocedure en beperkingen in de capaciteit zowel bij de beleids- als juridische afdeling van IenW.

Het voorstel zal na de zomer in internetconsultatie kunnen gaan. Het experiment eindigt echter op 28 september 2024 en kan niet meer worden verlengd omdat experimenteerwetgeving voor maximaal 6 jaar kan gelden (wettelijke bepaling).

Inmiddels maakt 96 procent van de Nederlandse gemeenten gebruik van de mogelijkheid tot digitaal aanvragen van rijbewijzen. Het digitaal aanvragen levert gemeenten tijdwinst op die nodig is om de reisdocumentenpiek het hoofd te bieden.

Omdat de wetwijziging op 1 oktober aanstaande niet gereed is, is het voorstel om als tussenoplossing het digitaal aanvragen van een rijbewijs te gedogen tot de wetwijziging afgerond is. Voordeel is dat dienstverlening kan worden gecontinueerd en inwoners hun rijbewijs digitaal kunnen blijven verlengen.

Deze tussenoplossing is ook de wens van de Dienst Wegverkeer (RDW), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is op ambtelijk niveau betrokken maar heeft op dit moment geen formele rol.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met het gedogen dat de aanvraag van een rijbewijs digitaal kan plaatsvinden via de RDW bij de burgemeester, tot inwerkingtreding van het wetsvoorstel en dat de RDW hiervoor de benodigde stappen neemt. Na uw instemming zal de RDW de systemen om dit mogelijk te maken in orde brengen.

Kernpunten

- Momenteel loopt er een experiment (pilot), via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), voor het Digitaal Aanvragen Rijbewijzen (DAR). Dit startte in

2018 en loopt in oktober 2024 af. Deze AMvB maakt het mogelijk dat, in tegenstelling tot wat in de Wegenverkeerswet 1994 staat, een rijbewijsaanvraag digitaal kan worden ingediend bij de RDW.

- Bij een digitale rijbewijsaanvraag gaat de burger naar een erkende fotograaf waar de rijbewijsfoto wordt gemaakt. Deze foto wordt doorgestuurd naar de RDW waarna de aanvraag door de burger met DigiD (veiligheidsniveau substantieel) wordt ingediend bij de RDW. De uitreiking van het document vindt nog wel bij de gemeentebalie plaats, zodat er ook een fysieke controle plaatsvindt op de identiteit van de aanvrager.
- Voor de burger en voor gemeenten levert het digitaal aanvragen tijdswinst en gemak op. Bovendien is deze wijze van aanvraag veilig omdat er geen kans bestaat om foto's te manipuleren en zodoende documenten te vervalsen.
- Onderdeel van het gedogen is dat de RDW de digitale toeleiding van de aanvraag voor de gemeenten blijft faciliteren, hiermee blijft de werkwijze van het experiment en dus de huidige praktijk voor wat betreft digitale aanvragen mogelijk. Dit vanwege de verwachting dat het wetstraject slaagt en het onwenselijk is voor burgers, gemeenten en de RDW als het project zou moeten stoppen.
- Het digitaal aanvragen van een rijbewijs is in de gedoogfase niet volgens de bepalingen in de Wegenverkeerswet waarin staat dat een rijbewijs moet worden aangevraagd bij de burgemeester van de woonplaats van de aanvrager met identificatie aan het loket.
- De bepalingen in de Wegenverkeerswet zijn verouderd en doen geen recht aan het streven van de overheid om meer diensten te digitaliseren. Het experiment dat in de afgelopen zes jaar is uitgevoerd, is bijzonder succesvol geweest en zonder moeilijkheden verlopen.
- Indien u instemt met het besluit wordt voor de tussenperiode de Kamerbrief en opdrachtbrief aan de RDW voorbereid die na het reces aan u worden voorgelegd. Tegelijkertijd wordt verder gewerkt aan de structurele wetgeving zodat na het zomerreces de internetconsultatie kan worden gestart waarover aan u een nieuwe beslisnota wordt voorgelegd.
- Alternatief is om toch te stoppen met digitaal aanvragen. Dit wordt niet aangeraden. De verwachting is dat de regeling permanent gemaakt kan worden gezien de positieve ervaring. Als toch gekozen wordt voor niet-gedogen, zijn daar nadelen aan verbonden. Zo is het voor burgers nadelig dat zij weer naar het gemeentehuis moeten om een rijbewijs aan te vragen. Vooral in uitgestrekte gemeenten wordt het verwijderen van deze tussenstap gewaardeerd. Ook voor gemeenten heeft het tijdelijk stoppen van het digitaal aanvragen consequenties, omdat dan alle aanvragen weer via de balies bij burgerzaken moeten verlopen, die op dit moment al zwaar belast zijn. Bovendien hebben de RDW en de fotografen flinke investeringen gedaan in deze werkwijze die dan (tijdelijk) verloren gaan. Dit alles bij elkaar maakt dat er imagoschade kan optreden voor IenW, RDW en de gemeenten.

Krachtenveld

Er is overleg gevoerd met de betrokken partijen. De RDW, VNG en NVVB zijn voorstanders van het doorzetten van DAR en tijdens het wetstraject te werken via de gedoogconstructie.

Datum
23 juli 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/204221

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan
Minister

Bijlage(n)
1

Toelichting

Zoals hierboven beschreven staan alle betrokken partijen achter het gedogen van het digitaal aanvragen. Er is door betrokken partijen een aantal theoretische risico's geïdentificeerd. Hieronder worden die uiteengezet met bijbehorende inschatting en beheersmaatregelen.

De geldigheid van het rijbewijs

De geldigheid van het rijbewijs zou in theorie in twijfel kunnen worden getrokken - omdat de aanvraagprocedure afwijkt van de bepalingen in de wet. Hier kan tegenin worden gebracht dat de rijbevoegdheid van een burger niet in het geding is (er kan dus ook geen sprake zijn van het kwijtraken van de rijbevoegdheid). Dit risico is klein omdat op basis van de Wegenverkeerswet het rijbewijs niet als gevolg van een andere aanvraagprocedure ongeldig kan worden gemaakt. Voor wat betreft de veiligheid is het van belang dat de elektronische aanvraag plaatsvindt met de aanvraagprocedure "DigiD substantieel". Deze werkwijze voldoet aan het normenkader voor ID-middelen en is veilig.

Privaatrechtelijke afspraken fotografen

Het is belangrijk dat de foto's bij de fotograaf veilig zijn. Onder de gedoogconstructie is de afspraak tussen de RDW en de fotografen privaatrechtelijk van aard. Daarbij houdt de RDW toezicht op de fotografen door middel van sancties conform de huidige bestuursrechtelijke systematiek. Tijdens het experiment is in de afgelopen jaren geen enkele vorm van fraude ontdekt. Wij verwachten dat dit onder de gedoogconstructie niet anders zal zijn.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Eerdere Kamerbrief evaluatierapport DAR	In deze brief heeft uw voorganger aangeven positief te staan in het doorzetten van DAR en hiertoe een wetswijziging aangekondigd.

Datum

23 juli 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/204221

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

1